Series

C

OCT-14226
Paper-II
SOCIOLOGY

Question Booklet Serial No. प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....
   (Name) ....
2. (Signature) ....
   (Name) ....

Seat No. [ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ]
(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....
(In words)

OMR Sheet No. [ ][ ][ ][ ][ ][ ]
(To be filled by the Candidate)

Time Allowed : 2 Hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **100**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **100** objective type questions. **Each** question will carry **two** marks. **All** questions of Paper II will be **compulsory**.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. **Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.**
   (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. **Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes.** Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
   (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (B) is the correct response.
   (A) ● (C) (D)
   Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

   WRONG METHODS

5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
12. There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या OMR उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुविकल्प प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात :
   (i) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. **स्टीकर सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.**
   (ii) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. **पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी.** त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.
   (iii) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) ● (C) (D)
   खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

   चुकीची पद्धती

5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेवर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
12. चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

C

C

Sociology
Paper II
समाजशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes] **[Maximum Marks : 200**

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत **शंभर (100)** बहुविकल्प प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. The highest average rate of infant mortality is in
   (A) South America
   (B) Central America
   (C) Asia
   (D) Africa

2. One of the first countries to be classed as a newly industrialised country was
   (A) India
   (B) China
   (C) South Korea
   (D) The Philippines

3. "Globalization is the process by which relations with distant lands are connected in such a way that events in a region several miles away have repercussions on local events and in the same way local events affect global events." Such an explanation was given by
   (A) Louis Wirth
   (B) Anthony Giddens
   (C) Peter Saunders
   (D) Ulrick Beck

1. बालमृत्यूचा उच्चतम सरासरी दर या देशात आहे
   (A) दक्षिण अमेरिका
   (B) मध्य अमेरिका
   (C) आशिया
   (D) आफ्रिका

2. नवीन औद्योगिक देश म्हणून वर्गीकृत झालेल्या पहिल्या देशांपैकी ________ एक होता.
   (A) भारत
   (B) चीन
   (C) दक्षिण कोरिया
   (D) फिलिपिन्स

3. "ज्यामुळे दूरवरच्या प्रदेशांशी असलेले नाते अशा पद्धतीने जोडले जाते, की अनेक मैल दूर असलेल्या प्रदेशात घडणाऱ्या घटनांचे पडसाद स्थानिक घटनांवर होतात आणि त्याच न्यायाने स्थानिक घटनांचा परिणाम जागतिक पातळीवरील घटनांवर होतो ती प्रक्रिया म्हणजे जागतिकीकरण." अशी व्याख्या ________ यांनी मांडली.
   (A) लुईस वर्थ
   (B) ॲन्थनी गिडेन्स
   (C) पीटर सॉंडर
   (D) उलरिक बेक

4. The post-industrial theory is closely related to ________ among the following.

   (A) Daniel Bell

   (B) Adam Smith

   (C) Max Weber

   (D) Immanuel Wallerstein

5. The seminal works of ________ have demonstrated the importance of social structures in explaining consumption levels and choices.

   (A) Hort and Hunt

   (B) Veblen and Bourdieu

   (C) Daniel Bell

   (D) Adam Smith

6. Which of the following is known as the largest slum of Asia ?

   (A) Neza

   (B) Dharavi

   (C) Kibera

   (D) Khayelitsha

4. औद्योगिकोत्तर सिद्धान्त हा खालीलपैकी ________ या नावाशी खूपच निगडीत आहे.

   (A) डॅनियल बेल

   (B) ॲडम स्मिथ

   (C) मॅक्स वेबर

   (D) इमॅन्युएल वालरस्टाईन

5. ________ च्या कामकाजाने उपभोग पातळी आणि निवडी स्पष्ट करण्यासाठी सामाजिक संरचनांचे महत्त्व दर्शविले आहे.

   (A) हॉर्ट आणि हंट

   (B) व्हेब्लेन आणि बौर्डीयू

   (C) डॅनियल बेल

   (D) ॲडम स्मिथ

6. खालीलपैकी कोणती झोपडपट्टी आशियातील सर्वात मोठी झोपडपट्टी म्हणून ओळखली जाते ?

   (A) नेझा

   (B) धारावी

   (C) किबेरा

   (D) खायेलित्शा

7. Match List – I (Book) with List – II (Author) and mark the correct code given below :

List – I (Book)	**List – II (Author)**
a. The Development of Capitalism in Russia	i. A. Chayanov
b. The Agrarian Question	ii. E. Wolls
c. Theory of Peasant Economy	iii. K. Kautsky
d. Peasant War of Twentieth Century	iv. V. Lenin

	a	**b**	**c**	**d**
(A)	iv	i	ii	iii
(B)	i	iii	iv	ii
(C)	iii	iv	ii	i
(D)	iv	iii	i	ii

8. According to Louis Wirth, which of the following are the characteristics of urbanism ?
   i. Anonymity
   ii. Unionism
   iii. Individualism
   iv. Superficiality

(A) Only i and ii

(B) Only i, ii and iii

(C) Only i, iii and iv

(D) Only iv, iii and ii

7. सूची – I (ग्रंथ) व सूची – II (लेखक) च्या जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य उत्तर निवडा :

सूची – I (ग्रंथ)	**सूची – II (लेखक)**
a. द डेव्हलपमेंट ऑफ कॅपीटॅलिझम इन रशिया	i. ए. चायानोव्ह
b. द ॲग्रीरियन क्वेशन	ii. इ. वोल्स
c. थेअरी ऑफ पीझंट इकॉनॉमी	iii. के. कौत्सकी
d. पीझंट वॉर ऑफ ट्वेन्टीएथ सेन्च्युरी	iv. व्ही. लेनिन

	a	**b**	**c**	**d**
(A)	iv	i	ii	iii
(B)	i	iii	iv	ii
(C)	iii	iv	ii	i
(D)	iv	iii	i	ii

8. लुईस वर्थ यांच्यानुसार, खालीलपैकी कोणती नागरवादाची वैशिष्ट्ये आहेत ?
   i. अपरिचितता
   ii. संघवाद
   iii. व्यक्तिवाद
   iv. उथळपणा

(A) केवळ i आणि ii

(B) केवळ i, ii आणि iii

(C) केवळ i, iii आणि iv

(D) केवळ iv, iii आणि ii

9. The book, "Studies in Agrarian Social Structure" is written by
   (A) D. N. Dhanagare
   (B) B. S. Baviskar
   (C) Andre Beteille
   (D) M. N. Srinivas

10. Given below are two statements, one labeled as Assertion (A) and the other one is Reason (R).
    Assertion (A) : Pollution, housing shortages, inadequate sanitation and unsafe water supplies are chronic problems for cities in less developed countries.
    Reason (R) : Urban areas in the less developed countries are over crowded and under-resourced.
    In the context of the above two statements, which among the following is correct ?
    (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
    (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not a correct explanation of (A)
    (C) (A) is true but (R) is false
    (D) (A) is false but (R) is true

11. According to Dobash and Dobash at the heart of the problem of domestic violence is usually
    (A) Caste and community authority
    (B) Masculinity and exercising authority
    (C) Increasing criminal tendencies in western society
    (D) Women's independent attitude and freedom of choice given

9. "स्टडीज इन अग्रीरियन सोशल स्ट्रक्चर" हा ग्रंथ खालीलपैकी कोणी लिहीला ?
   (A) डी. एन. धनागरे
   (B) बी. एस. बावीसकर
   (C) आंद्रे बेतई
   (D) एम. एन. श्रीनिवास

10. खाली दोन विधाने दिली आहेत एक प्रतिपादन (A) आणि दुसरे कारण (R) :
    प्रतिपादन (A) : प्रदूषण, घरांची कमतरता, अपूर्ण स्वच्छता आणि जतन न केलेला पाणी पुरवठा या कमी विकसित देशांमधील शहरांसाठी तीव्र समस्या आहेत.
    कारण (R) : कमी विकसित देशांमधील शहरी भागात जास्त गर्दी आणि संसाधने कमी आहेत.
    वरील संदर्भात दोन विधाने दिलेली आहेत, खालीलपैकी कोणते बरोबर आहे ?
    (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
    (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
    (C) (A) सत्य आहे पण (R) असत्य आहे
    (D) (A) असत्य आहे तर (R) सत्य आहे

11. डोबॅश आणि डोबॅश यांच्यामते घरगुती हिंसाचाराच्या समस्येचे केंद्र सर्वसाधारणत: पुढील प्रमाणे आहे
    (A) जात आणि समुदाय यांची सत्ता
    (B) पुरुषत्व आणि सत्ता गाजवणे
    (C) पाश्चात्य समाजातील गुन्हेगारी प्रवृत्ती
    (D) स्त्रियांचा स्वतंत्रतेचा दृष्टिकोन आणि त्यांना मिळणारे निवडीचे स्वातंत्र्य

12. A recent amendment in an Act focused on gender equality brought landmark change in rights to ancestral property. Choose the correct option from the list below.
   (A) Muslim Personal Law
   (B) Hindu Succession Act, 2005
   (C) Indian Property Act, 2014
   (D) Succession Law for Parsis and Christians

12. कायद्यात झालेल्या एका अलिकडील सुधारणेमुळे मालमत्तेच्या पिढीजात वारसाहक्कां संदर्भात मोठे बदल झाले. पुढील पर्यायांपैकी बरोबर पर्यायी उत्तर निवडा.
   (A) मुस्लीम पर्सनल लॉ
   (B) हिंदू वारसा संबंधी कायदा, २००५
   (C) भारतीय मालमत्ता कायदा, २०१४
   (D) पारशी आणि ख्रिश्चनांसाठीचा वारसाहक्क कायदा

13. Who amongst the following has discussed family disorganisation as a result from the loss of family functions ?
   (A) William Ogburn
   (B) I. P. Desai
   (C) Louis Wirth
   (D) M. S. Gore

13. खालीलपैकी कोणी कुटुंब कार्याच्या ऱ्हासामुळे होणाऱ्या कुटुंब विघटनाची चर्चा कोणी केली आहे ?
   (A) विल्यम ऑगबर्न
   (B) आय. पी. देसाई
   (C) लुईस वर्थ
   (D) एम. एस. गोरे

14. Who defined Kinship as 'a social relationship based upon family relatedness' ?
   (A) Iravati Karve
   (B) Kapadia K. M.
   (C) Prabhu P. N.
   (D) Theodorson and Theodorson

14. 'कुटुंब संबंधिततेवर आधारित सामाजिक संबंध' अशी आप्तसमूहाची व्याख्या कोणी केली आहे ?
   (A) इरावती कर्वे
   (B) कपाडिया के. एम.
   (C) प्रभु पी. एन.
   (D) थिओडरसन आणि थिओडरसन

15. Who has divided functions of the family into basic and irreducible ?
   (A) Ann Oakley
   (B) Talcott Parsons
   (C) George Peter Murdock
   (D) Iravati Karve

15. खालीलपैकी कोणी कुटुंबाच्या कार्याचे मूलभूत आणि कमी न होणारे (irreduciable) असे विभाजन केले आहे ?
   (A) ॲन ओवकले
   (B) टॉलकॉट पार्सन्स
   (C) जार्ज पेटर मरडॉक
   (D) इरावती कर्वे

16. Who has defined Intimate Partner Violence (IPV) as "any behaviour with intimate relationship that causes physical, psychological or sexual harm" ?
    - (A) United Nations
    - (B) Government of India
    - (C) World Health Organisation
    - (D) National Commission for Women

16. "जिव्हाळ्याच्या सहसंबंधातील असे वर्तन की ज्यामध्ये शारीरीक, मानसिक किंवा लिंगात्मक दृष्ट्या हानिकारक असते म्हणजेच जिव्हाळ्याच्या जोडीदाराबरोबरची हिंसा होय" अशी व्याख्या कोणी केली आहे ?
    - (A) संयुक्तराष्ट्र संघ
    - (B) भारत सरकार
    - (C) जागतिक आरोग्य संघटना
    - (D) राष्ट्रीय महिला आयोग

17. Which one of the following is relatively small religious group ?
    - (A) Caste
    - (B) Sect
    - (C) Sacred thing
    - (D) Natural objects

17. खालीलपैकी कोणता एक साधारणपणे लहान धार्मिक समूह आहे ?
    - (A) जात
    - (B) पंथ
    - (C) पवित्र वस्तु
    - (D) नैसर्गिक वस्तु

18. Who authored the book, 'Culture Change in India : Identity and Globalization' ?
    - (A) M. N. Srinivas
    - (B) Yogendra Singh
    - (C) N. K. Bose
    - (D) Ranajit Guha

18. 'कल्चर चेंज इन इंडिया : आयडेंटीटी अँड ग्लोबलायझेशन' या पुस्तकाचे लेखक कोण ?
    - (A) एम. एन. श्रीनिवास
    - (B) योगेंद्र सिंग
    - (C) एन. के. बोस
    - (D) रणजित गुहा

19. Who stated that 'spirit of capitalism' is not simply a way of making money, but a way of life which has ethics, duties and obligations ?
    - (A) Benjamin Franklin
    - (B) Max Weber
    - (C) Max Mullar
    - (D) Robert N. Bellah

19. 'भांडवली आत्मा' हे पैसे मिळवकाचा मार्ग नसून नैतिकता, कर्तव्य, उत्तरदायित्व असणारा जीवनमार्ग महत्वाचा आहे असे विधान कोण केले ?
    - (A) बेंजामीन फ्रँकलीन
    - (B) मॅक्स वेबर
    - (C) मॅक्स मुल्लर
    - (D) रॉबर्ट एन. बेल्हा

20. Who stated that "education in particular the teaching of history provides the link between individual and society" ?
    (A) John Dewey
    (B) Mahatma Gandhi
    (C) Emile Durkheim
    (D) Karl Marx

21. The use of the term "Indentured labour" in the nineteenth century involved
    (A) People being transported to the colonies and forced to work for an employer under poor condition
    (B) The sale of African people through the slave trade in the 'Atlantic triangle'
    (C) Selecting the most skilled workers in factories to provide their employee's company oversees
    (D) Europeans colonizing South-America

22. ________ argued that only through land reform and the intervention, Indian can achieve of agrarian equality.
    (A) Daniel Thorner
    (B) Samir Amin
    (C) Ernesto Laclau
    (D) A. G. Frank

20. "शिक्षण विशेषत: इतिहासाची शिकवण ही व्यक्ती आणि समाज यांच्यातील दुवा म्हणून काम करते" असे कोण म्हणाले ?
    (A) जॉन दिवे
    (B) महात्मा गांधी
    (C) एमिल दुरखिम
    (D) कार्ल मार्क्स

21. एकोणिसाव्या शतकात "गिरमिटिया/ वेटबिगारी कामगार" या शब्दाच्या वापरात ________ हा अर्थ सामोरे येतो.
    (A) लोकांना वसाहतींमध्ये नेले जात आहे आणि खराब परिस्थितीत नियोक्तासाठी काम करण्यास भाग पाडले जात होते
    (B) 'अटलांटिक त्रिकोण' मधील गुलामांच्या व्यापाराद्वारे आफ्रिकन लोकांची विक्री
    (C) त्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या कंपनीचे पर्यवेक्षण प्रदान करण्यासाठी कारखान्यांमधील सर्वात कुशल कामगारांची निवड करणे
    (D) दक्षिण-अमेरिकेत वसाहत करणारे युरोपियन

22. ________ यांनी जमीन सुधारणा आणि हस्तक्षेपातूनच भारत कृषी समानता साध्य करू शकतो, असा युक्तिवाद केला.
    (A) डॅनियल थॉर्नर
    (B) समीर अमीन
    (C) अर्नेस्टो लॅक्लाऊ
    (D) ए.जी. फ्रँक

23. Example of an unplanned social change is ________.
   (A) Changes in economy
   (B) Changes in education
   (C) Changes due to natural calamities
   (D) Changes in industrial growth

23. अनियोजित सामाजिक बदलांचे उदाहरण म्हणजे ________.
   (A) अर्थव्यवस्थेत बदल
   (B) शिक्षणात बदल
   (C) नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारे बदल
   (D) औद्योगिक वाढीतील बदल

24. The capitalist world economy is what Wallerstein (1974) would call a 'world system'. This term refers to
   (A) A means of transporting money between different areas of a country
   (B) An empire with a bureaucratic administration but no political centre
   (C) An awareness of risks and dangers that affect the environment as a whole
   (D) A system in which some nations benefit while others are exploited

24. भांडवलशाही जागतिक अर्थव्यवस्था म्हणजे वॉलरस्टाईन (1974) ज्याला 'जागतिक व्यवस्था' म्हटले जाईल. या संज्ञेचा संदर्भ आहे
   (A) देशाच्या वेगवेगळ्या क्षेत्रांमध्ये पैशाची वाहतूक करण्याचे साधन
   (B) नोकरशाही प्रशासनासह साम्राज्य आहे परंतु कोणतेही राजकीय केंद्र नाही
   (C) संपूर्ण पर्यावरणावर परिणाम करणारे जोखीम आणि धोके याबद्दल जागरूकता
   (D) अशी व्यवस्था जिथे काही राष्ट्रांला फायदा व अनेक राष्ट्राचे शोषण होत असे

25. The Gini coefficient is a technique frequently used to show
   (A) Variations in life expectancy
   (B) Income inequality
   (C) Differences in infant mortality
   (D) The education gap

25. जिनी गुणांक हे एक तंत्र आहे जे वारंवार ________ दर्शविण्यासाठी वापरले जाते.
   (A) आयुर्मानात बदल
   (B) उत्पन्नातील असमानता
   (C) बालमृत्यू दरातील फरक
   (D) शिक्षणाची दरी

26. The term global village was coined by
    (A) Marshall McLuhan
    (B) Edward T. Hall
    (C) Denis McQuail
    (D) Jurgen Habermas

27. Which social media platform, focused on professionalism and employment, operates through websites and mobile apps ?
    (A) LinkedIn
    (B) Researchgate
    (C) Google scholar
    (D) Twitter

28. What are the following examples of social media entrepreneurship ?
    Select the correct option :
    (A) TikTok; Twitter; Podcast
    (B) Twitter; Facebook; ResearchGate
    (C) TikTok; YouTube; Instagram
    (D) TikTok; YouTube; x-height

29. What is the term describing the utilization of ICTs in governance systems, aimed at engaging multiple stakeholders in decision-making processes and fostering open and accountable governments ?
    (A) Direct governance
    (B) E-governance
    (C) E-administration
    (D) E-goverment

26. ग्लोबल व्हिलेज हि संकल्पना ________ यांनी मांडली.
    (A) मार्शल मॅकलुहान
    (B) एडवर्ड टी. हॉल
    (C) डेनिस मॅकक्वेल
    (D) जर्गेन हेबरमास

27. व्यावसायिकता आणि रोजगारावर लक्ष केंद्रित केलेले कोणते सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म वेबसाइट आणि मोबाइल ॲप्सद्वारे कार्य करते ?
    (A) लिंक्डइन
    (B) रिसर्चगेट
    (C) गूगल स्कॉलर
    (D) ट्विटर

28. खालीलपैकी सोशल मीडिया उद्योजकतेची उदाहरणे कोणती आहेत ?
    योग्य पर्याय निवडा :
    (A) टिकटॉक; ट्विटर; पॉडकास्ट
    (B) ट्विटर; फेसबुक; रिसर्चगेट
    (C) टिकटॉक; यूट्यूब; इंस्टाग्राम
    (D) टिकटॉक; यूट्यूब; एक्स हाईट

29. अनेक भागधारकांना निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेत गुंतवून ठेवणे आणि खुल्या आणि उत्तरदायी सरकारांना प्रोत्साहन देणे या उद्देशाने शासन प्रणालींमध्ये ICTs च्या वापराचे वर्णन करणारी संज्ञा काय आहे ?
    (A) डायरेक्ट गव्हर्नन्स
    (B) ई-गव्हर्नन्स
    (C) ई-एडमिनिस्ट्रेशन
    (D) ई-गव्हर्नमेन्ट

30. Which of the following statements is *not* a feature of a virtual community ?

(A) May not necessarily come from the same geographical location

(B) They can only interact digitally

(C) They cannot share personal feelings

(D) They can share knowledge

31. Who among the following defined Research as "a systematic, controlled empirical and critical investigation of hypothetical propositions about the presumed relations among phenomena" ?

(A) Kerlinger

(B) Robert Berns

(C) Horton

(D) Hunt

32. Ethics is typically associated with

(A) Morality

(B) Security

(C) Politics

(D) Enjoyment

33. Which is the first step of social research ?

(A) Analysis of the data

(B) Statement of the problem

(C) Questionary

(D) Conclusion

30. खालीलपैकी कोणते विधान आभासी समुदायाचे वैशिष्ट्य **नाही** ?

(A) ते एकाच भौगोलिक स्थानावरून आलेले असणे आवश्यक नाही

(B) ते फक्त डिजिटल पद्धतीने संवाद साधू शकतात

(C) ते वैयक्तिक भावना सामायिक करू शकत नाहीत

(D) ते ज्ञान सामायिक करू शकतात

31. खालीलपैकी कोणी संशोधनाची व्याख्या "घटनांमधील अनुमानित संबंधांबद्दल काल्पनिक प्रस्तावांची पद्धतशीर, नियंत्रित अनुभवजन्य आणि गंभीर तपासणी" म्हणून केली आहे ?

(A) केर्लिंगर

(B) रॉबर्ट बर्न्स

(C) हॉर्टन

(D) हंट

32. नीतिशास्त्र सहसा कशाशी संबंध आहे ?

(A) नैतिकता

(B) सुरक्षा

(C) राजकारण

(D) आनंद

33. संशोधनाची पहिली पायरी कोणती आहे ?

(A) डेटाचे विश्लेषण

(B) समस्येचे विधान

(C) प्रश्नार्थी

(D) निष्कर्ष

34. A theory is a statement held as an explanation of ________.

(A) Facts

(B) Variable

(C) Function

(D) Structure

35. Which one of the following methods is best when the social researcher is interested in collecting original field data ?

(A) Survey

(B) Secondary

(C) Statistical

(D) Analytical

36. Who has written the book Race, Science and Politics ?

(A) Ghurye

(B) Guha

(C) Hutton

(D) Ruth Benedict

37. Which one of the following can *not* be placed under the category of achieved status ?

(A) Member of Legislative Assembly

(B) Manager of a firm

(C) Director of an organization

(D) Senior person by age

34. सिद्धांत म्हणजे ________ चे स्पष्टीकरण म्हणून मानलेले विधान आहे.

(A) तथ्ये

(B) चल

(C) कार्य

(D) संरचना

35. सामाजिक संशोधकाला मूळ डेटा गोळा करण्यात रस असेल तेव्हा खालील कोणती पद्धत सर्वोत्तम आहे ?

(A) क्षेत्रीय पहाणी

(B) माध्यमिक

(C) सांख्यिकी

(D) विश्लेषणात्मक

36. रेस, सायन्स अँड पॉलिटिक्स हे पुस्तक कोणी लिहिले आहे ?

(A) घुर्ये

(B) गुहा

(C) हटन

(D) रूथ बेनेडिक्ट

37. खालीलपैकी कोणते अर्जित दर्जाच्या श्रेणीत स्थानांकित करता येणार **नाही** ?

(A) विधान सभेचे सदस्य

(B) एखाद्या व्यवसायसंघाचे व्यवस्थापक

(C) एखाद्या संस्थेचे संचालक

(D) वयाने ज्येष्ठ व्यक्ती

38. __________ refers to a location in a system of social relationship while __________ refers to the behavior associated with that location.
(A) Status, role
(B) Position, personality
(C) Privilege, character
(D) Character, privilege

39. __________ refers to the functional aspect of social structure.
(A) Role
(B) Status
(C) Social system
(D) Social organization

40. Marriage arranged by parents in the Patriarchal Family emphasis upon
(A) Education
(B) Choice of children
(C) Social and economic status
(D) Rationality

41. Brundtland Commission (1987) define sustainable development as
(A) a type of development which put the interests of developing countries ahead of the interests of the rich nations
(B) development that is capable of maintaining sustainable economic growth for all countries of the world
(C) development that protects the environment for future generations
(D) development which meets the needs of the present generation, without compromising the ability of future generations to meet their own needs

38. __________ सामाजिक संबंधांच्या व्यवस्थेतील स्थान दर्शविते तर __________ त्या स्थानाशी संबंधित वर्तनाचा संदर्भ देते.
(A) दर्जा, भूमिका
(B) पद, व्यक्तिमत्त्व
(C) विशेषाधिकार, चारित्र्य
(D) चारित्र्य, विशेषाधिकार

39. __________ सामाजिक रचनेचा कार्यात्मक पैलूचा संदर्भ देते.
(A) भूमिका
(B) दर्जा
(C) सामाजिक व्यवस्था
(D) सामाजिक संघटना

40. पितृसत्ताक कुटुंबामध्ये पालक लग्न ठरविताना __________ महत्व देताता.
(A) शिक्षण
(B) मुलांची पसंती
(C) सामाजिक आणि आर्थिक दर्जा
(D) विवेकाधिष्ठता

41. ब्रुंडलँड कमिशन (1987) शाश्वत विकासाची व्याख्या __________ अशी करते.
(A) विकासाचा असा एक प्रकार की ज्यामध्ये श्रीमंत राष्ट्रांच्या हितापेक्षा विकसनशील देशांचे हित महत्त्वाचे असते
(B) जगातील सर्व देशांसाठी शाश्वत आर्थिक वाढ राखण्याची क्षमता असलेला विकास
(C) भविष्यातील पिढ्यांसाठी पर्यावरणाचे संरक्षण करणारा विकास
(D) भविष्यातील पिढ्यांच्या स्वत:च्या गरजा पूर्ण करण्याच्या क्षमतेशी तडजोड न करता, सध्याच्या पिढीच्या गरजा पूर्ण करणारा विकास

42. Who has given the importance of Appropriate Technology in India ?
   (A) Mahatma Gandhi
   (B) Jawaharlal Nehru
   (C) Sarojini Naidu
   (D) Radhakrishnan

43. United Nations used four domains of circles of sustainability, those are
   (A) Political, economic, social and cultural
   (B) Geographical, ecological, social and cultural
   (C) Economic, ecological, political and cultural
   (D) Social, economic, ecological and political

44. Which of the following is *not* true about Land Acquisition and Resettlement and Rehabilitation (LARR) Act, 2013 ?
   (A) The Act provides for rehabilitation and resettlement and combines it with land acquisition
   (B) A comprehensive rehabilitation and resettlement package is provided
   (C) The Act provides for schools and playgrounds, health centers, roads, electric connections and assured sources of safe drinking
   (D) Government is given overriding powers and it need not consults Grama Sabhas in acquiring lands

42. भारतात समुचित तंत्रज्ञानाचे महत्त्व कोणी अधोरेखित केले ?
   (A) महात्मा गांधी
   (B) जवाहरलाल नेहरू
   (C) सरोजिनी नायडू
   (D) राधाकृष्णन

43. संयुक्त राष्ट्रांनी शाश्वततेच्या वर्तुळाची चार कार्यक्षेत्रे वापरली
   (A) राजकीय, आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक
   (B) भौगोलिक, पारीस्थितीकीय, सामाजिक आणि सांस्कृतिक
   (C) आर्थिक, पारीस्थितीकीय, राजकीय आणि सांस्कृतिक
   (D) सामाजिक, आर्थिक, पारीस्थितीकीय आणि राजकीय

44. जमीन अधिग्रहण पुनर्तडजोड आणि पुनर्वसन (LARR) कायदा, २०१३ या संदर्भात खालीलपैकी कोणता मुद्दा खरा **नाही** ?
   (A) हा कायदा पुनर्वसन आणि पुनर्तडजोड संधी प्रदान करतो आणि त्याला जमीन अधिग्रहणाशी जोडतो
   (B) तो सर्वसमावेशक अशा पुनर्वसन आणि पुनर्तडजोडीचे पॅकेज प्रदान करतो
   (C) तो शाळा आणि क्रिडांगणे, आरोग्य केंद्रे, रस्ते, वीज जोडण्या आणि सुरक्षित पेयाचे स्त्रोत उपलब्ध करतो
   (D) जमीन अधिग्रहणाबाबत शासनाला मोठी ताकद/सत्ता दिली आहे आणि त्यामुळे शासनाला त्याबाबत ग्राम सभांशी सल्लामसलत करणे गरजेचे नाही

45. Disaster Management Act came into existence in the year
(A) 1998
(B) 2001
(C) 2003
(D) 2005

46. Grass-root Democracy is related to
1. Ethnic politics
2. Village politics
3. Decentralization of powers
4. Devolution of power

Select correct codes :
(A) 1, 2 and 3
(B) Only 1 and 4
(C) Only 3 and 4
(D) Only 1 and 2

47. Who opines that “By speaking of law and society we may forget that law is itself a part of society” ?
(A) Max Weber
(B) Lon Fuller
(C) Emile Durkheim
(D) Karl Marx

48. For whom the “Retributive” legal systems, are very much related to the mechanically solidarity-based society ?
(A) Emile Durkheim
(B) H. Spencer
(C) Max Weber
(D) Karl Marx

45. आपत्ती व्यवस्थापन कायदा __________ या वर्षी अस्तित्वात आला.
(A) 1998
(B) 2001
(C) 2003
(D) 2005

46. तळागाळातील लोकशाही खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?
1. जातीय राजकारण
2. गावातील राजकारण
3. सत्तेचे विकेंद्रीकरण
4. सत्तेचे हस्तांतरण

योग्य सांकेतांक निवडा :
(A) 1, 2 व 3
(B) केवळ 1 व 4
(C) केवळ 3 व 4
(D) केवळ 1 व 2

47. “कायदा आणि समाजाबद्दल बोलताना आपण कायदा स्वत: समाजाचा एक भाग आहे हे विसरून जाऊ शकतो” असे कोणाचे मत आहे ?
(A) मॅक्स वेबर
(B) लोन फुलर
(C) एमिल डरखाईम
(D) कार्ल मार्क्स

48. कोणाकरिता “रिट्रीब्यूटीव्ह” कायदेशीर प्रणाली, यांत्रिकी एकता-आधारित समाजाशी अधिक संबंधित आहे ?
(A) एमिल डरखाईम
(B) एच. स्पेन्सर
(C) मॅक्स वेबर
(D) कार्ल मार्क्स

49. Which one of the following statements about gender is *not* correct ?
(A) is the social dimension
(B) is the sense of being male or female
(C) is not determined biologically
(D) is synonymous with women

50. Which of the following statements about gender and development is *not* correct ?
(A) The concept of development is sex neutral and not biased towards men
(B) Development is biased towards men
(C) Empowerment of women is essential for development
(D) The right to land is an essential component of the economic empowerment of women

51. Which of the following work is *not* authored by Bronislaw Malinowski ?
(A) Crime and custom in savage society
(B) Sex and repression in savage society
(C) Structure and function in primitive society
(D) Argonauts of the western pacific

52. In Merton's functional analysis of society which of the following concepts are central ?
(A) Growth and evolution
(B) Structural elements and functional pre-requisites
(C) Subjective and objective manifestation
(D) Manifest and latent functions

49. लिंगभावबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?
(A) त्याला सामाजिक परिमाण असते
(B) स्त्री किंवा पुरुष असण्याची जाणीव
(C) जैविक दृष्ट्या निर्धारित नसते
(D) स्त्रीयांसाठी समअर्थी आहे

50. लिंगभाव आणि विकासाबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?
(A) विकासाची संकल्पना लिंग तटस्थ आहे आणि पुरुषांबद्दल पक्षपाती नाही
(B) विकास हा पुरुषांप्रती पक्षपाती आहे
(C) विकासासाठी महिलांचे सक्षमीकरण आवश्यक आहे
(D) जमिनीचा अधिकार हा महिलांच्या आर्थिक सक्षमीकरणाचा अत्यावश्यक घटक आहे

51. खालीलपैकी कोणते पुस्तक ब्रोनिस्लॉ मालिनोस्की यांनी लिहीले **नाही** ?
(A) क्राइम एंड कस्टम इन सैवेज सोसाइटी
(B) सेक्स एंड रेप्रेशन इन सैवेज सोसाइटी
(C) स्ट्रक्चर एंड फंक्शन इन प्रिमिटिव सोसाइटी
(D) अर्गोनौटस ऑफ द वेस्टर्न पॅसिफीक

52. मर्टन यांच्या समाजाच्या प्रकार्यात्मक विश्लेषणातील खालीलपैकी कोणती संकल्पना केंद्रिय आहे ?
(A) वाढ आणि उत्क्रांती
(B) संरचनात्मक घटक आणि प्रकार्यात्मक पूर्वावश्यकता
(C) व्यक्तिनिष्ठ आणि वस्तुनिष्ठ प्रकटीकरण
(D) प्रकट आणि अप्रकट कार्ये

53. Choose the author of 'The Andaman Islanders'.
(A) V. D. Savarkar
(B) B. Malinowski
(C) A. Radcliffe Brown
(D) G. H. Mead

54. _________ spoke of a front region and the back region in the realm of social interaction.
(A) Erving Goffman
(B) Peter Blau
(C) Robert Park
(D) William Thomas

55. The work, 'Mind, Self and Society' was authored by
(A) George Herbert Mead
(B) C. Wright Mills
(C) Charles Horton Cooley
(D) Thorstein Veblen

56. Who of the following viewed labour migration as labour circulation ?
(A) Utsa Patnaik
(B) Gail Omvedt
(C) T. S. Papola
(D) Jan Breman

53. 'द आंदमान आयलॅन्डर्स' याचे लेखक निवडा.
(A) व्ही. डी. सावरकर
(B) बी. मैलीनौव्हस्की
(C) ए. रॅडक्लिफ ब्राउन
(D) जी. एच. मीड

54. सामाजिक संवादाच्या क्षेत्रात समोरचा प्रदेश आणि मागचा प्रदेश बाबत कोणी भाष्य केले ?
(A) एर्विंग गॉफमैन
(B) पीटर ब्लाऊ
(C) रॉबर्ट पार्क
(D) विल्यम थॉमस

55. 'Mind, Self and Society' हे पुस्तक _________ यांनी लिहिले.
(A) जॉर्ज हर्बर्ट मीड
(B) सी. राईट मिल्स
(C) चार्ल्स हॉर्टन कूले
(D) थॉरस्टीन वेबलन

56. खालीलपैकी कोणी कामगार स्थलांतराला श्रमिकांचे चक्र म्हणून मांडले आहे ?
(A) उत्सा पटनायक
(B) गेल आम्वेट
(C) टि. एस. पापोला
(D) जॅन ब्रेमन

57. The book, "Naked City : The Death and Life of Authentic Urban Places" is written by

(A) Sharon Zukin
(B) M. Castells
(C) Saskia Sassen
(D) U. Beck

58. Which of the following land tenure system was *not* introduced by the British Raj in India ?

(A) Zamindari System
(B) Chauth System
(C) Mahalwari System
(D) Ryotwari System

59. Arrange the following in order of increasing population :

i. City
ii. Mega city
iii. Metropolitan city
iv. Meta city
v. Town

Choose the correct option :

(A) v, i, ii, iii, iv
(B) i, v, iii, iv, ii
(C) ii, i, v, iv, iii
(D) v, i, iii, ii, iv

60. Which of the following is *not* identified by Barrington Moore Jr. as a developmental path for transformation to modernity ?

(A) Peasant revolution
(B) Abortive bourgeoisie revolution
(C) Industrial revolution
(D) Bourgeoisie revolution

57. "नेकेड सिटी : द डेथ एंड लाईफ ऑफ ऑथेन्टिक अर्बन प्लेसेस" या ग्रंथाचे लेखक कोण ?

(A) शरण झुकीण
(B) एम. कॅस्टल्स
(C) सस्कीया ससेण
(D) यू. बेक

58. ब्रिटीश सरकारने भारतात खालीलपैकी कोणती जमीन कार्यपद्धती आणली **नाही** ?

(A) जमीनदारी पद्धत
(B) चौथ पद्धत
(C) महालवारी पद्धत
(D) रयतवारी पद्धत

59. वाढत्या लोकसंख्येच्या क्रमाने खालील क्रम लावा :

i. शहर
ii. मेगा सिटी
iii. महानगर
iv. मेटासिटी
v. नगर

योग्य पर्याय निवडा :

(A) v, i, ii, iii, iv
(B) i, v, iii, iv, ii
(C) ii, i, v, iv, iii
(D) v, i, iii, ii, iv

60. बॅरिंग्टन मूर ज्युनियर यांनी खालीलपैकी कोणता आधुनिकतेच्या परिवर्तनासाठी विकासाचा मार्ग म्हणून ओळखला **नाही** ?

(A) कृषक क्रांती
(B) निरस्त बुर्जुआ क्रांती
(C) औद्योगिक क्रांती
(D) बुर्जुआ क्रांती

61. The concept of gender stratification refers to which of the following ?

(A) Society's unequal distribution of wealth, power and privilege between the sexes

(B) Stratification on the basis of power

(C) Stratification based on rich and poor women

(D) Stratification based on violence against women

62. Match the following from the List – I (authors) and List – II (concepts). Select the correct codes given below :

List – I	List – II
a. Margaret Mead	1. History of sexuality
b. Judith Butler	2. Globalisation and inequalities
c. Sylvia Walby	3. Queer Theory
d. Michel Foucault	4. Cultural labels of 'Feminine' and 'Masculine'

Codes :

	a	b	c	d
(A)	2	3	1	4
(B)	1	2	3	4
(C)	4	3	2	1
(D)	1	4	3	2

61. लिंगभाव स्तररचनेची संकल्पना खालीलपैकी कोणत्या संदर्भात वापरली जाते ?

(A) संपत्ती, सत्ता आणि विशेषाधिकारांचे लिंग आधारित असमान वाटप

(B) सत्ता आधारित स्तरीकरण

(C) स्त्रीयांचे गरीब आणि श्रीमंत यावर आधारित स्तरीकरण

(D) स्त्रीयां विरुद्ध च्या हिंसाचारावर आधारित स्तरीकरण

62. खालीलपैकी यादी – I मधील लेखक आणि यादी – II मधील संकल्पना जुळवा. खालीलपैकी योग्य पर्यायाची निवड करा.

यादी – I	यादी – II
a. मार्गारेट मीड	1. लैंगिकतेचा इतिहास
b. ज्युडीथ बटलर	2. जागतिकीकरण, असमानता आणि पितृसत्तेचा गाभा
c. सिल्व्हीया वाल्बी	3. विचित्रतेचा सिद्धांत, लिंगभावाची कामगिरी
d. मायकेल फूकोल्ट	4. स्त्रिलिंगी आणि पुल्लींगी ही सांस्कृतिक विशेषणे

संकेतांक :

	a	b	c	d
(A)	2	3	1	4
(B)	1	2	3	4
(C)	4	3	2	1
(D)	1	4	3	2

63. Eligibility of partners in any form of marriage is determined by the following

Choose the correct option.

(A) Exogamy

(B) Endogamy or Exogamy

(C) Endogamy

(D) Monogamy

64. Earlier, rules of inheritance tended to co-ordinate with the reckoning of following in most societies

(A) Norms of society

(B) Descent

(C) Neolocality

(D) Kinship

65. Which of the following social scientists used the concept of women as 'gate-keepers of caste' ?

(A) Leela Dube

(B) Kurt Lewin

(C) Veena Das

(D) M. N. Srinivas

66. The first significant contribution to the study of kinship terms was made by

(A) Fried

(B) Spencer

(C) Morgan

(D) Radcliffe Brown

63. विवाहाच्या कोणत्याही प्रकारात जोडीदाराची लायकी ही

पुढील गोष्टींवरून ठरते.

(A) बाह्यविवाह

(B) आंतरविवाह किंवा बाह्यविवाह

(C) आंतरविवाह

(D) एक विवाह

64. पूर्वी बारसासंबंधीच्या नियमांचा समन्वय बहुतांश समाजांमध्ये खालीलपैकींच्या मोजणीने होण्याचा कल होता

(A) सामाजिक नियमने

(B) कूळ

(C) नवस्थानियता

(D) नातेसंबंध

65. खालीलपैकी कोणत्या समाजशास्त्रज्ञाने स्त्रियांसाठी 'जातींच्या द्वारपाल' ही संकल्पना वापरली ?

(A) लिला दुबे

(B) कर्ट लेविन

(C) विणा दास

(D) एम. एन. श्रीनिवास

66. नातेसंबंध संज्ञांच्या अभ्यासात पहिले महत्त्वपूर्ण योगदान __________ यांनी दिले होते.

(A) फ्राइड

(B) स्पेन्सर

(C) मॉर्गन

(D) रॅडक्लिफ ब्राउन

67. Which one of the following is *not* true of Endogamy ?
   (A) It encourages groupism
   (B) It encourages racial superiority
   (C) It limits the socio-cultural exchange
   (D) It increases harmony in the society

68. Which one of these is *not* a factor contributing to increasing globalization ?
   (A) The spread of information technology
   (B) The growth of international and regional forms of governance
   (C) Communism
   (D) Transnational corporations

69. The book – 'The Elementary Structure of Kinship' is associated with
   (A) R. K. Merton
   (B) Radcliffe Brown
   (C) Levi-Strauss
   (D) G. H. Mead

70. The strain theory, theory of revitalisation and relative deprivation theory are associated with
   (A) Social movement
   (B) Urbanisation
   (C) Corruption
   (D) Social change

67. अंतर्विवाहाबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान सत्य **नाही** ?
   (A) गटबाजीला प्रोत्साहन देते
   (B) वांशिक श्रेष्ठत्वाला प्रोत्साहन देते
   (C) सामाजिक-सांस्कृतिक विनिमयाला मर्यादा येते
   (D) समाजातील ऐक्य वाढीस लागते

68. वाढत्या जागतिकीकरणासाठी खालीलपैकी कोणता घटक जबाबदार **नाही** ?
   (A) माहिती तंत्रज्ञानाचा प्रसार
   (B) आंतरराष्ट्रीय आणि प्रादेशिक सरकारी तंत्राचा विकास
   (C) साम्यवाद
   (D) राष्ट्राबाहेरील व्यापारिक संघटन

69. 'दी एलिमैन्टरी स्ट्रक्चर ऑफ किनशिप' या पुस्तकाशी कोण संबंधीत आहे ?
   (A) आर. के. मर्टन
   (B) रॅडक्लिफ ब्राउन
   (C) लेव्ही-स्ट्रॉस
   (D) जी. एच. मीड

70. ताण सिद्धांत, पुनरुज्जीवन सिद्धांत आणि सापेक्ष वंचितता सिद्धांत या सिद्धांतांशी संबंधित आहेत
   (A) सामाजिक चळवळ
   (B) शहरीकरण
   (C) भ्रष्टाचार
   (D) सामाजिक बदल

71. Gunnar Myrdal in his classic book entitled __________ identified the problem of corruption as a serious bottleneck for the development in Asian Countries.
(A) Corruption in Asian Countries
(B) Corruption in Modern Asia
(C) Asian Drama : an Inquiry into The Poverty of Nations
(D) Asian Drama : The Model of Corruption

72. The Lokpal and Lokayuktas Act, 2013, commonly known as ________ Act.
(A) Anti-terrorism
(B) Anti-corruption
(C) Minimum wage
(D) Benami sampatti

73. Nepotism, misuse of power and favouritism are key features of
(A) Conflict
(B) Unrest
(C) White-collar crime
(D) Corruption

74. The _______ was established to provide short-term support for countries facing financial difficulties which is explicitly stated in the Articles of agreement.
(A) World Bank
(B) International Monetary Fund
(C) World Trade Organization
(D) United Nations Development Program

71. गुन्नर मिर्डल यांनी त्यांच्या __________ या महत्वपूर्ण पुस्तकात भ्रष्टाचाराची समस्या आशियाई देशांच्या विकासासाठी एक गंभीर अडसर म्हणून ओळखली.
(A) करप्शन इन एशियन कन्ट्रीज
(B) करप्शन इन मॉडर्न एशिया
(C) एशियन ड्रामा : एन इंक्वायरी इन्टू द पॉवर्टी ऑफ नेशंस
(D) एशियन ड्रामा : द मॉडल ऑफ करप्शन

72. लोकपाल आणि लोकायुक्त कायदा, 2013, सामान्यत: लोकपाल कायदा ________ कायदा म्हणून ओळखला जातो.
(A) दहशतवाद विरोधी
(B) भ्रष्टाचार विरोधी
(C) किमान वेतन
(D) बेनामी संपत्ती

73. नेपोटिझम, सत्तेचा गैरवापर आणि पक्षपात ही मुख्य वैशिष्ट्ये ________ चे आहेत.
(A) संघर्ष
(B) अशांतता
(C) व्हाईट-कॉलर गुन्हा
(D) भ्रष्टाचार

74. आर्थिक अडचणींचा सामना करणाऱ्या देशांना अल्प-कालीन सहाय्य प्रदान करण्यासाठी _______ ची स्थापन करण्यात आले होते, जे त्यांच्या कराराच्या लेखांमध्ये स्पष्टपणे नमूद केले आहे.
(A) वर्ल्ड बैंक
(B) इंटरनेशनल मॉनिटरी फंड
(C) वर्ल्ड ट्रेड आर्गेनाइजेशन
(D) यूनाइटेड नेशन्स डेवलपमेंट प्रोग्राम

75. Which of the following agencies of the United Nations responsible for providing humanitarian and developmental aid to children worldwide ?

(A) UNDP

(B) UNICEF

(C) UNEP

(D) UNSD

75. संयुक्त राष्ट्रसंघाची खालीलपैकी कोणती संस्था जगभरातील मुलांना मानवतावादी आणि विकासात्मक मदत पुरवण्यासाठी जबाबदार आहे ?

(A) युएनडीपी

(B) युनिसेफ

(C) युएनईपी

(D) युएनएसडी

76. Who has suggested that communalism in India has six dimensions ?

(A) Harbans Mukhia

(B) T. K. Oommen

(C) David Killingray

(D) Beteille Andre

76. भारतातील सांप्रदायिकतेला सहा पैलू आहेत हे कोणी सूचवले ?

(A) हार्बन्स मुखिया

(B) टी. के. ओमन

(C) डेव्हीड किलिंग्रे

(D) बेतई आंद्रे

77. _________ describes the world as a hyperreality as culture is undergoing a massive and catastrophic revolution.

(A) Baudrillard

(B) Alexis de Tocqueville

(C) Sigmund Freud

(D) George Ritzer

77. संस्कृती मधील प्रचंड आणि अपतीमय क्रांतीमुळे जग हे अतियथार्थवादी होत आहे असे वर्णन केले आहे

(A) बाऊड्रिलार्ड

(B) आलेक्स डी टॉकवीले

(C) सिग्मंड फ्रुड

(D) जार्ज रिटझर

78. According to ____________, we are condemned to be prisoners of history we cannot control, as we, do not understand the nature of the religious symbols.

(A) Feuerbach

(B) M. Foucault

(C) Francis Abraham

(D) Allan Scott

79. A concern with one's own culture and consequent lack of interest in other is known as

(A) Xenocentrism

(B) Ethnocentrism

(C) Androcentrism

(D) Ecocentrism

80. Which of the following cannot be included as a character of religious tourism ?

(A) More holistic approach

(B) All categories of people included

(C) Budget pricing

(D) Holiday/leisure mood

78. आपण इतिहासाचे धिक्कारीत तुरूंगवासी आहोत ज्यावर आपले नियंत्रण असु शकत नाही तसेच आम्ही ज्या धार्मिक प्रतिकांचे आकलन करू शकत नाही असे कोण म्हणाले ?

(A) फ्यूअरबाच

(B) एम. फुकाल्ट

(C) फ्रान्सीस अब्रहम

(D) आलन स्कॉट

79. स्वताच्या संस्कृती विषयी काळजी आणि इतरांच्या संस्कृती बाबत रस नसणे म्हणजे काय ?

(A) झेनोसेंट्रिझम

(B) स्ववंशकेंद्रत्ववाद

(C) ॲण्ड्रोसेंट्रिझम

(D) इकोसेंट्रिझम

80. खालीलपैकी कोणते एक धार्मिक पर्यटनाचे चारित्र्य म्हणून समाविष्ट करता येणार नाही ?

(A) खुप व्यापक दृष्टीकोन

(B) सर्व प्रकारच्या लोकांचा समावेश

(C) किमतीचे अंदाजपत्रक

(D) सुट्टी/फुरसतीचा वेळ

81. ________ developed the notion of "thick description" to describe the "webs of meaning" out of which people live.

(A) Clifford Geertz

(B) Karl Manheim

(C) Alfred Schutz

(D) David Mandelbaum

82. Who of the following thinkers formulated the idea of 'Habitus' and 'Field' ?

(A) Pierre Bourdiev

(B) Anthony Giddens

(C) Max Weber

(D) M. N. Srinivas

83. The structuration theory of Anthony Giddens views agency and structure as a

(A) Duality

(B) Plurality

(C) Binary

(D) Polarity

84. Who propounded broken men theory of untouchability ?

(A) D. D. Kosambi

(B) Romila Thapar

(C) Dr. B. R. Ambedkar

(D) R. C. Majumdar

81. "अर्थाच्या जाळ्यांचे" वर्णन करण्यासाठी "स्थूल वर्णन" ही संकल्पना असून ज्यामध्ये लोक जगतात असे मत ________ यांनी विकसित केले.

(A) क्लिफर्ड गेर्ट्ज

(B) कार्ल मॅनहेम

(C) अल्फ्रेड शुट्झ

(D) डेव्हिड मंडेलबॉम

82. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने 'हॅबिटस' अँड 'फिल्ड' ची कल्पना मांडली ?

(A) पियरे बोर्डिओ

(B) अँथनी गिडेन्स

(C) मॅक्स वेबर

(D) एम. एन. श्रीनिवास

83. अँथनी गिडेन्सचा संरचनाकरण सिद्धान्त (स्ट्रक्चरेशन थिअरी) एजन्सी आणि स्ट्रक्चरकडे ________ म्हणून पाहतो.

(A) द्‌वित्व

(B) बहुविधता

(C) अनेकत्व

(D) ध्रुवीयता

84. अस्पृश्यतेचा तुटलेल्या माणसांचा सिद्धांत कोणी मांडला ?

(A) डी. डी. कोसंबी

(B) रोमिला थापर

(C) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

(D) आर. सी. मजूमदार

85. Who among the following is considered as triumvirate of Lucknow school of sociology ?

(A) Radhakamal Mukherjee, D. P. Mukerji, S. C. Dube

(B) Radhakamal Mukherjee, D. P. Mukerji, D. N. Majumdar

(C) D. P. Mukerji, Ramakrishna Mukherjee, L. P. Vidyarthi

(D) D. P. Mukerji, Ramakrishna Mukherjee, A. K. Saran

85. खालीलपैकी कोणाला लखनौ सकूल ऑफ सोशिओलॉजीचे त्रिमूर्ति मानले जाते ?

(A) राधाकमल मुखर्जी, डी. पी. मुखर्जी, एस. सी. दुबे

(B) राधाकमल मुखर्जी, डी. पी. मुखर्जी, डी. एन. मजूमदार

(C) डी. पी. मुखर्जी, रामकृष्ण मुखर्जी, एल. पी. विद्यार्थी

(D) डी. पी. मुखर्जी, रामकृष्ण मुखर्जी, ए. के. सरन

86. In the case of newspaper ______ is channel and _______ of newspapers are the medium.

(A) Print; News stories

(B) Paper; agency

(C) Editor; readers

(D) Reporter; advertisements

86. वर्तमानपत्राच्या बाबतीत _______ चॅनेल आहे आणि वृत्तपत्रांचे _______ माध्यम आहे.

(A) प्रिंट ; न्यूज़ स्टोरीज

(B) वर्तमानपत्र; संस्था

(C) संपादक; वाचक

(D) रिपोर्टर; जाहिराती

87. In the case of electronic media _______ is channel and ________ of electronic media are the medium.

(A) Viewers; stories

(B) Producer; viewers

(C) Electronic waves; programs

(D) Agency; news

87. इलेक्ट्रॉनिक मीडियाच्या बाबतीत ________ चॅनेल आहे आणि ________ हे इलेक्ट्रॉनिक मीडिया चे माध्यम आहे.

(A) दर्शक; कथा

(B) निर्माता; दर्शक

(C) इलेक्ट्रॉनिक लहरी; कार्यक्रम

(D) संस्था; बातम्या

88. What term is used to refer to a frequently updated website or web page, usually managed by an individual or a small group and written in an informal or conversational style ?

(A) Facebook

(B) WhatsApp

(C) Blog

(D) ChatGPT

89. Who said 'culture is communication' ?

(A) Marshall McLuhan

(B) Edward T Hall

(C) Denis McQuail

(D) Jurgen Habermas

90. Who is the exponent of the 'Realistic theory of space and time' ?

(A) William James

(B) Samuel Alexander

(C) Albert Einstein

(D) Thomas Hobbes

91. The main factor of climate change and biodiversity loss are

(A) High income countries continue their unbridled race for innovation and technological development

(B) Frequent war conditions and explosions

(C) Deforestation and loss of green cover

(D) Hunting and gathering of the tribal communities

88. वारंवार अद्ययावत केलेल्या वेबसाइट किंवा वेब पृष्ठाचा संदर्भ देण्यासाठी कोणती संज्ञा वापरली जाते, सामान्यत: जे एखाद्या व्यक्तीद्वारे किंवा लहान गटाद्वारे व्यवस्थापित केली जाते आणि अनौपचारिक किंवा संभाषणात्मक शैलीत लिहिलेली असते ?

(A) फेसबुक

(B) व्हॉट्सअॅप

(C) ब्लॉग

(D) चॅटजीपीटी

89. 'कल्चर इज कम्युनिकेशन' असे कोण म्हणाले ?

(A) मार्शल मॅकलुहान

(B) एडवर्ड टी हॉल

(C) डेनिस मॅकक्केल

(D) जर्गेन हेबरमास

90. 'रीअलीस्टिक थीओरी ऑफ स्पेस आण्ड टाईम' सिद्धांताचा पुरस्कर्ता कोण आहे ?

(A) विलीअम जेम्स

(B) सामुईल अलेक्झांडर

(C) अल्बर्ट आईन्स्टाईन

(D) थॉमस हॉब्स

91. हवामान बदल आणि जैवविविधता नष्ट होण्याचे मुख्य घटक

(A) उच्च उत्पन्न असलेले देश नावीन्यपूर्ण आणि तंत्रज्ञानाच्या विकासासाठी त्यांची बेलगाम शर्यत सुरू ठेवतात

(B) नित्याची युद्ध परिस्थिती आणि स्फोट

(C) जंगलतोड आणि हिरवे आच्छादन नष्ट होणे

(D) आदिवासी जमातींचा शिकार आणि अन्न संकलन

92. Migration caused by environmental degradation creates condition for increase in

(A) Environmental improvement

(B) Environmental refugees

(C) Displacement

(D) Workforce balance

92. पर्यावरणाच्या ऱ्हासामुळे होणारे स्थलांतर अशी परिस्थिती निर्माण करते की ज्यामुळे ______ वाढते/वाढतात.

(A) पर्यावरणीय सुधारणा

(B) पर्यावरण निर्वासित

(C) विस्थापन

(D) कर्मचारी संतुलन

93. The changing pattern of technological development and their application to farm operations is called as

(A) Blue Revolution

(B) Green Revolution

(C) White Revolution

(D) Technological Revolution

93. तंत्रज्ञानाच्या विकासाचे बदलणारे नमुने आणि त्यांचा शेतीच्या कामकाजासाठी वापर याला ________ म्हणतात.

(A) नील क्रांती

(B) हरित क्रांती

(C) पांढरी क्रांती

(D) तंत्रज्ञान क्रांती

94. The ecosystem theory has been developed by

(A) Vandana Shiva

(B) Park and Burgess

(C) Roy Rappaport

(D) Arne Naess

94. पर्यावरणीय व्यवस्था सिद्धांत __________ यांनी विकसित केला गेला आहे.

(A) वंदना शिवा

(B) पार्क आणि बर्जेस

(C) रॉय रॅपापोर्ट

(D) अर्ने नेस

95. For managing disasters, incidences like Hurricane Katrina (2005), Hurricane Sandy (2012) and Covid -19, made us to think more on for

(A) A community approach

(B) A centralised approach

(C) An outside logistics approach

(D) A state driven approach

96. Archival research, feminist research and phenomenological research all are the examples of

(A) Data gathering methods

(B) Research Methodologies

(C) Fundamental Philosophies

(D) Methodological dilemmas

97. Final draft can avoid following quality

(A) Concise

(B) Objectivity

(C) Attractiveness

(D) Simple Language

95. आपत्तींचे व्यवस्थापन करण्यासाठी, चक्रीवादळ कॅटरिना (2005), चक्रीवादळ सँडी (2012) आणि कोविड-19, यांनी आम्हाला _________ साठी अधिक विचार करण्यास प्रवृत्त केले.

(A) समुदाय दृष्टीकोन

(B) केंद्रीकृत दृष्टीकोन

(C) बाहेरून साधनांची तजवीज/लॉजिस्टिक दृष्टीकोन

(D) राज्य संचालित दृष्टीकोन

96. अभिलेखीय संशोधन, स्त्रीवादी संशोधन आणि प्रघटनाशास्त्रीय संशोधन ही सर्व उदाहरणे कशाची आहे ?

(A) तथ्य संकलनाच्या पद्धती

(B) संशोधन पद्धतीशास्त्रे

(C) पायाभूत तत्वज्ञाने

(D) पद्धतीशास्त्रीय द्विधा

97. अंतिम मसुद्यामधून खालीलपैकी कोणता गुण टाळू शकतो ?

(A) संक्षिप्तपणा

(B) वस्तुनिष्ठता

(C) आकर्षकता

(D) साधी भाषा

98. Identify which is *not* a type of non-probability sampling.

(A) Quota

(B) Volunteer

(C) Cluster

(D) Snowball

99. Which of the following an axis is related to the value of the dependent variable scaled in the graph ?

(A) W

(B) X

(C) Y

(D) Z

100. According to Gardner, What are the conditions for a successful interview ?

(A) Accessibility, understanding and motivation

(B) Save time, labour and money

(C) Walk, talk and participation

(D) Relations, behaviour and commitment

98. खालीलपैकी गैर–संभाव्यता नमुन्याचा प्रकार कोणता **नाही** ?

(A) कोटा

(B) ऐच्छिक

(C) पुंज

(D) बर्फाचा चेंडू (स्नोबॉल)

99. खालीलपैकी कोणता अक्ष आलेखामध्ये मोजलेल्या स्वतंत्र चलाच्या मूल्याशी संबंधित आहे ?

(A) W

(B) X

(C) Y

(D) Z

100. गार्डनर नुसार यशस्वी मुलाखतीसाठी कोणत्या अटी आहेत ?

(A) प्रवेशयोग्यता, समज आणि प्रेरणा

(B) वेळ, श्रम आणि पैसा वाचवा

(C) चालणे, बोलणे आणि सहभाग घेणे

(D) संबंध, वागणूक आणि बांधिलकी

ROUGH WORK